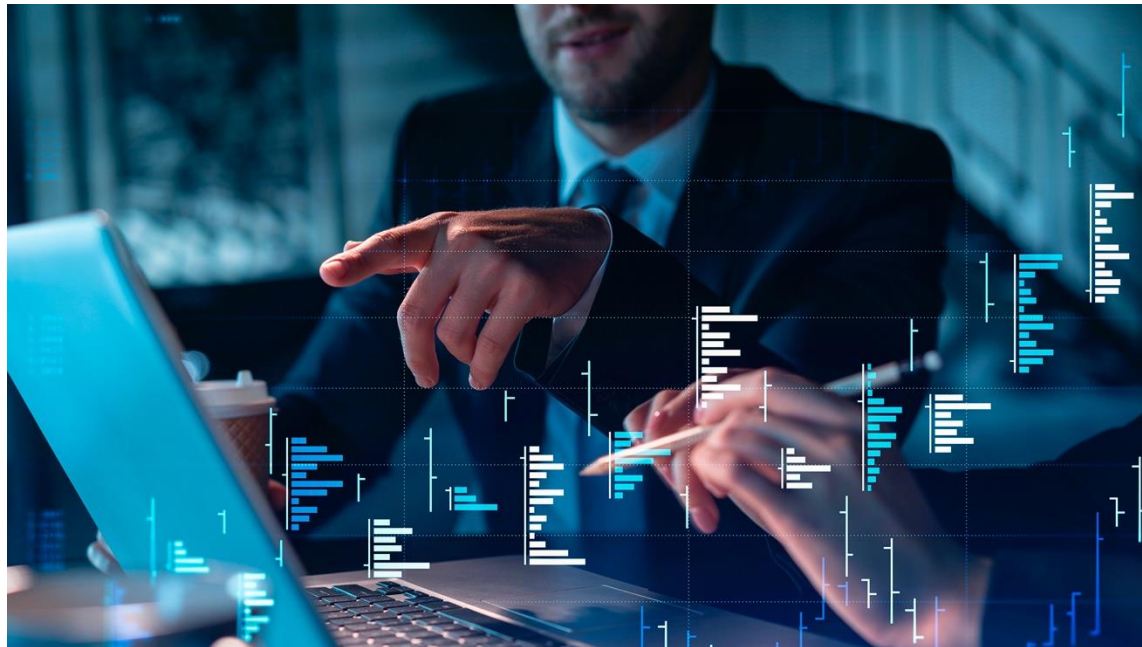

Toekomst van ons vak Casemanagement

Van verzuim naar meer mensgericht, invloed,
en preventie

Marjol Nikkels-Agema
Sensio Opleidingen en Return Arbo

De realiteit van verzuim

- Verzuim neemt toe
- Stijgende WIA-instroom (psychisch)
- Complexere casuïstiek
- Beperkte grip

Wat kunnen wij als beroepsgroep beter doen?

Stelling

We hebben verzuim teveel gepsihologiseerd

Wat betekent dat?

- Focus op klachten en belastbaarheid
- Minder aandacht voor werk en context
- Interventies op individu
- Oorzaken blijven bestaan

De ongemakkelijke waarheid

- “En dit is precies waarom verzuim blijft terugkomen.
- Want gedrag is geen startpunt...maar een reactie op hoe werk is ingericht.”
- Gedrag is vaak reactie op onveiligheid

70% van het verzuim heeft geen medische oorzaak

Volgens de beroepsgroep van bedrijfsartsen (NvAB) ontstaat het grootste deel van het ziekteverzuim niet primair door ziekte. Het gaat vaak om factoren zoals:

- Oplopende leef- en werkdruk
- Gebrek aan verbinding tussen collega's
- Conflicten of spanningen
- Gebrek aan regelruimte
- Problemen in samenwerking
- Verstoorde werk-privé balans
- Organisatieveranderingen

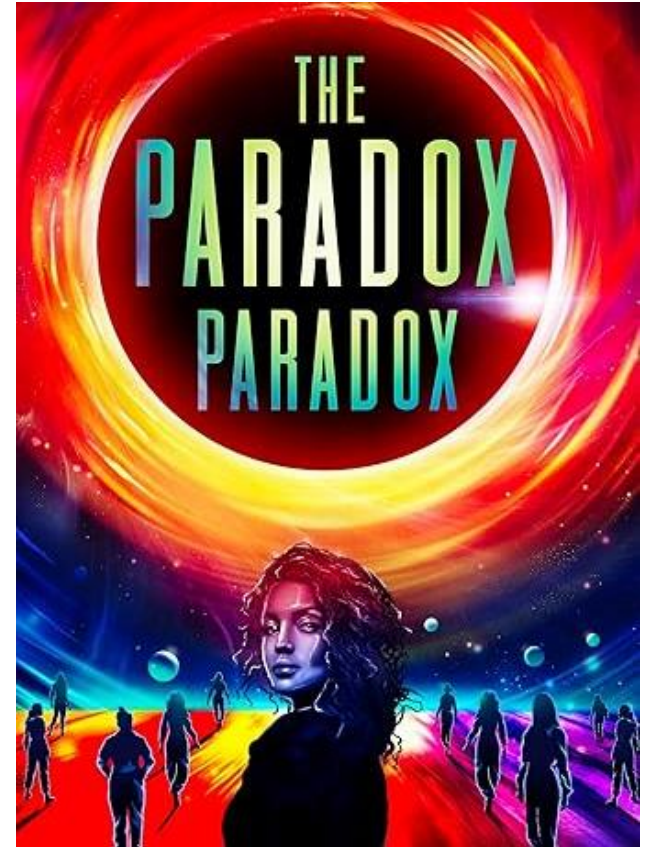
We optimaliseren het verkeerde systeem

- Meer regels
- Meer protocollen
- Meer controle
- Maar verzuim blijft stijgen

De preventieparadox

- Hoe meer focus op verzuim
- Hoe minder aandacht voor oorzaken
- Verzuim neemt toe
- Preventie blijft achter

De WIA zelf is ook niet het probleem

- WIA is het sluitstuk
- Verzuim ontstaat eerder
- In werk en organisatie

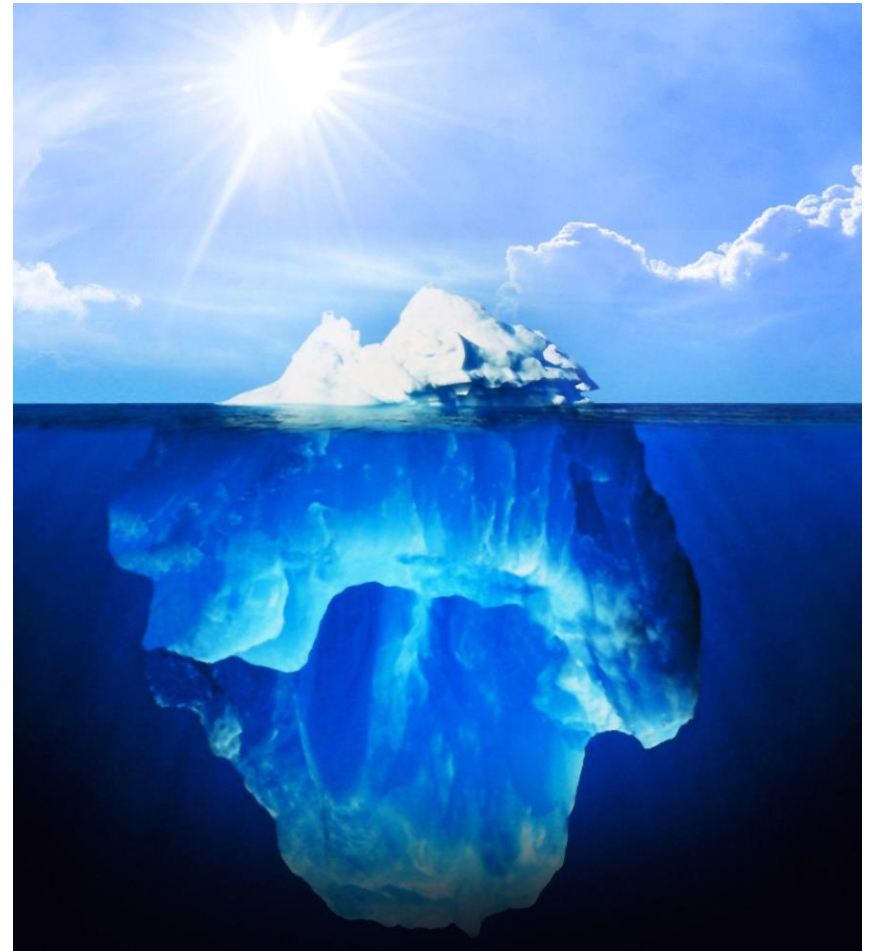
WIA onder druk

- Fors stijgende instroom (prognose 2026 = 82.900 instromers!)
- UWV achterstanden
- Systeem piept en kraakt
- Noodklok is door IBO geluid
- Versobering sociaal zekerheidstelsel
- Werk is de beste sociale zekerheid

We navigeren tussen systeem en mens

- Systeem stuurt op cijfers en kosten
- Werk vraagt om aandacht voor kwaliteit en context
- Wat zit er onder water?
- Preventie begint met vertrouwen en dialoog
- Oordeel niet!

Verbeter de kwaliteit van arbeid

Taakhoud: betekenis, haalbaarheid, afwisseling

Regelruimte: invloed op tempo, volgorde en keuzes

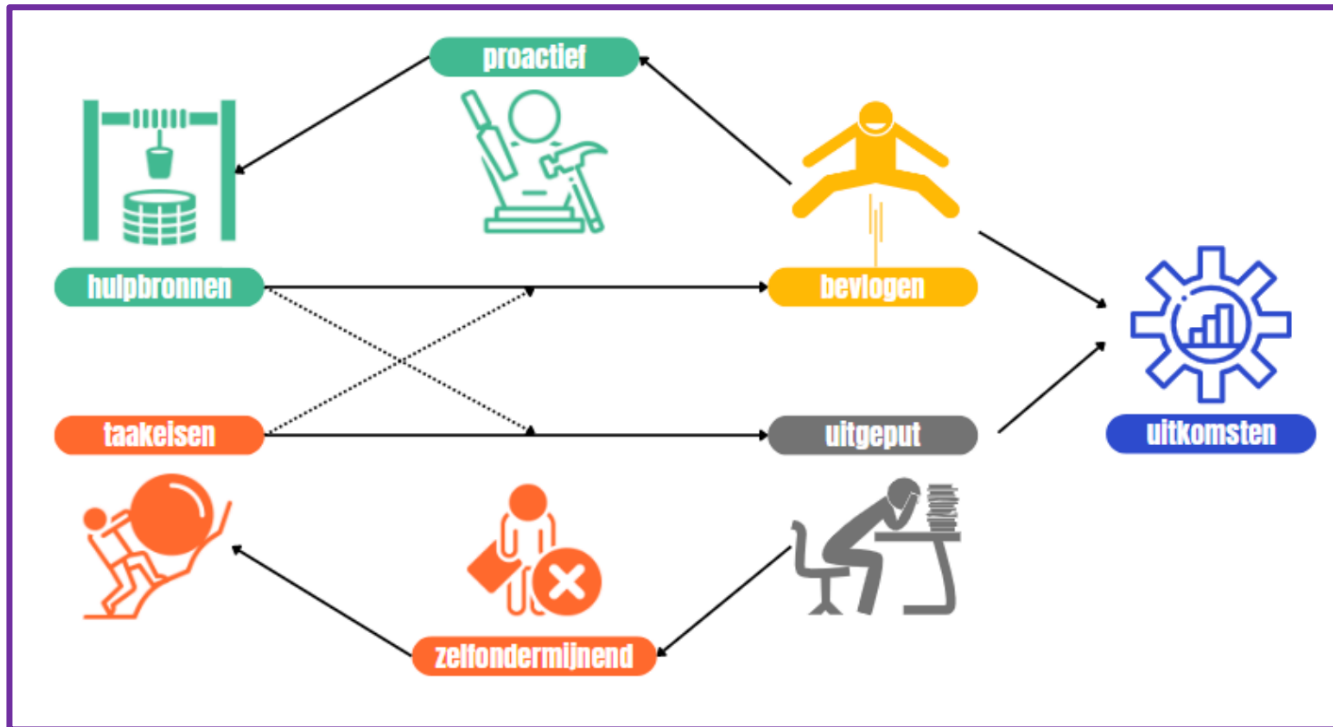

Sociale kwaliteit: steun, veiligheid, erkenning

Organisatie: rolhelderheid, voorspelbaarheid en rechtvaardigheid

Verzuim ontstaat bij hoge taakeisen en lage hulpbronnen

Werk beïnvloedt gezondheid via twee krachten

Taakeisen:

- Werkdruk
- Emotionele belasting
- Rolconflicten

Hulpbronnen:

- Autonomie
- Steun
- Feedback
- Ontwikkelmogelijkheden

Balans bepaalt: energie - motivatie

Verzuim vertelt altijd een verhaal

Niet alleen over ziekte. Maar ook over:

- Werkontwerp
- Teamdynamiek
- Leiderschap
- Cultuur

De vraag is: luisteren we naar het signaal?

Waarom signalen verloren gaan?

- Focus op individuele dossiers
- Medische Beoordeling centraal
- Re-integratieproces dominant
- Weinig aandacht voor patronen
- Signalen bereiken beleidsmakers niet

Daardoor blijven bredere patronen buiten beeld

Jullie zien de bredere patronen wel

Verzuim geeft informatie over:

- Werkontwerp
- Teamdynamiek
- Leiderschap
- Cultuur

Wanneer we alleen sturen op herstel gaat belangrijke informatie verloren!

Onderzoeksvraag

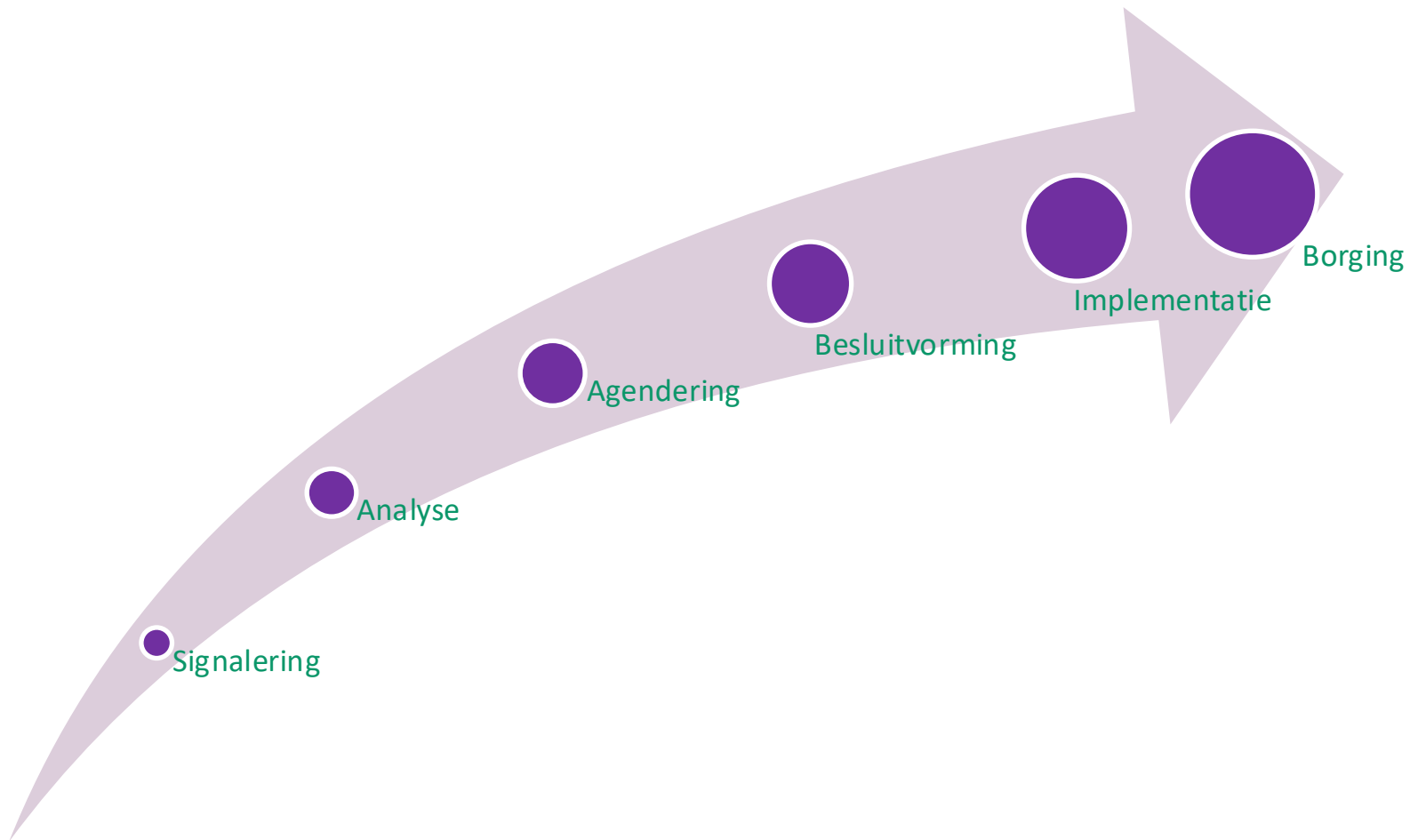
Hoe kunnen casemanagers
verzuimsignalen vertalen naar
preventie?
(uitwerking op IGLO-niveau –
individu, groep, leiding, organisatie)

Signalen bereiken beleid niet

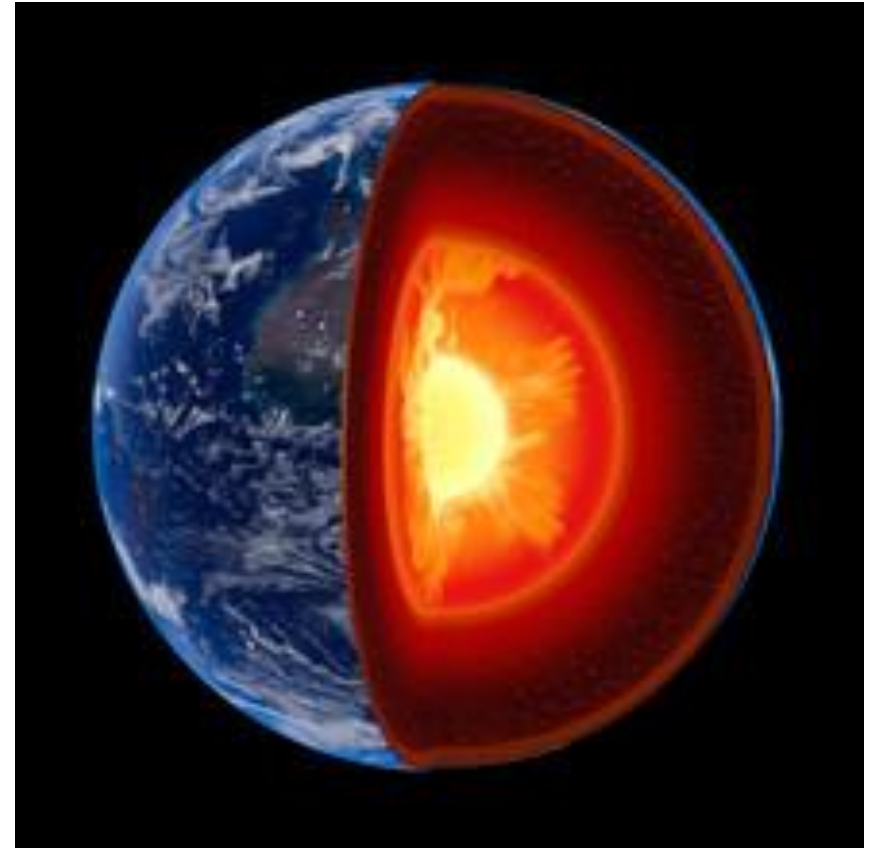
- Casemanager signaleert wel maar geen structurele verbinding met preventie
- Inzichten blijven hangen op casusniveau
- Rolonduidelijkheid
 - Interne casemanagers: vanwege caseload verzuim geen focus op preventie. En geen mandaat!
 - Externe casemanagers: vanuit adviesrol minder invloed
- Er is veel data beschikbaar maar weinig integratie en sturing.

Van signaal naar preventie

Kernprobleem

- De keten breekt al na signalering!
- Geen analyse, mandaat en borging.
- Interne casemanager:
Dicht bij organisatie, maar geen formeel preventiemandaat
- Externe casemanager:
Adviesrol
Maar afhankelijk van klant
Resultaat: beperkte impact

Verklarend model: waarom gebeurt dit?

- Curatieve dominantie
- Geen aan mandaat
- Diffuse rollen
- Zwakke governance
- Capaciteitsdruk

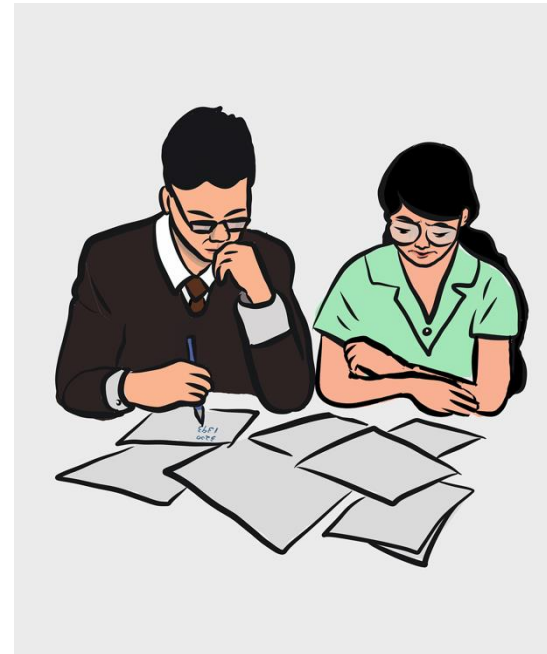
Het systeemprobleem

- Stelsel stuurt op verzuimreductie, niet op preventie
- Financiële prikkels liggen aan de achterkant (verzuim / WIA)
- Organisaties komen in actie op het moment dat het geld kost
- Preventie is geen prioriteit

Casemanagers willen wél!

- Meer tijd voor analyse
- Meer mandaat
- Betere samenwerking
- Duidelijke rolafbakening
- Meer invloed op beleid

Aanbeveling: wat organisaties kunnen doen

- Beleggen formele rol van casemanager in preventie
- Verzuimdata koppelen aan RI&E
- Structureel preventieoverleg
- Leidinggevenden versterken
- Ruimte voor analyse en reflectie
- Verhogen kwaliteit van arbeid

Aanbeveling: wat dienstverleners kunnen doen

- Preventie expliciet opnemen in contracten
- Actief sturen op data en patronen
- Casemanagers opleiden in adviesrol
- Businesscase preventie zichtbaar maken
- Samenwerking met preventiespecialisten borgen

Conclusie onderzoek

Casemanager is
sleutelactor...

...maar curatief
gepositioneerd

Aanbevelingen

- Positionering versterken van curatie naar preventie
- Van dossier naar organisatie
- Van begeleiden naar beïnvloeden
- Van reactief naar proactief
- Mandaat vergroten
- Caseload verlagen

AI verandert het speelveld

- Analyse van data en patronen
- Snellere rapportages
- Ondersteuning van besluitvorming

Stelling

Hoe meer technologie, hoe belangrijker het vakmanschap van de casemanager

Wat AI kan

- Data analyseren
- Patronen herkennen
- Ondersteunen
- Uitwerken rapportages
- Maar geen vervanging van vakmanschap!

**“Zie AI als een collega die altijd meedenkt...
maar die je nooit blind vertrouwt.”**

Wat mensen doen

- Duiden
- Persoonlijke aandacht geven
- Gesprekken voeren
- Context begrijpen

Vakmanschap wordt belangrijker, niet minder

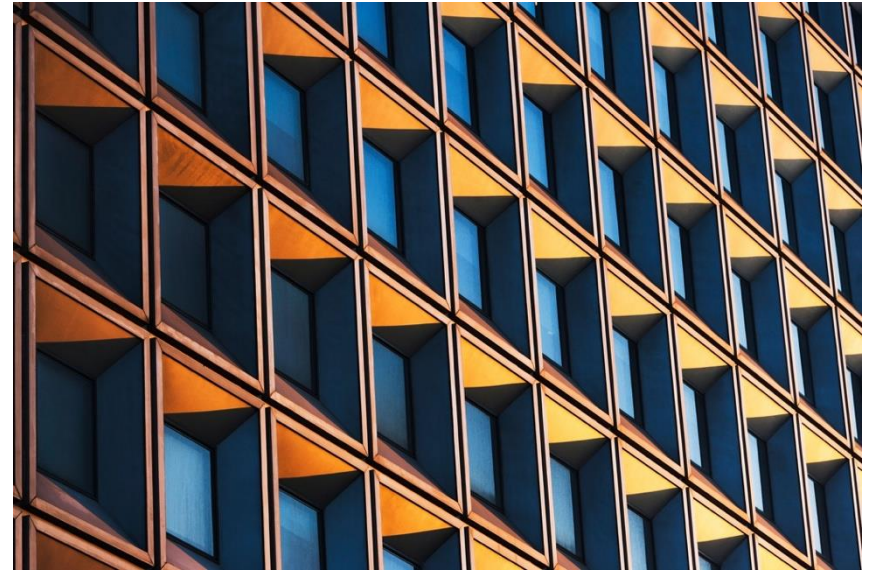
AI als vakversterker

- Analyse van data en patronen
- Meer tijd voor inhoud
- Betere vragen
- Verbreding van je eigen blik
- Meer impact

Gebruik AI als denkpartner

- Analyse van casus
- Patronen herkennen
- Gesprekken voorbereiden

Casemanager + AI + organisatie

- Casemanager is mensgericht en duidt
- AI analyseert
- Organisatie verbetert werkcontext
- Samen = preventie

De toekomst van het vak

- Meer mensgericht
- Meer invloed
- Verschuiving van curatie naar preventie

Verzuim is een signaal

- Verzuim is geen individueel probleem
- Het is een signaal
- Van hoe werk is ingericht
- Wie dat signaal benut neemt regie op duurzame inzetbaarheid
- Niet sneller begeleiden
- Maar eerder begrijpen
- Niet alleen herstellen
- Maar structureel verbeteren
- Zodat werk weer werkt

Werkend Nederland laten floreren

- Werk weer laten werken
- Proactief beter en eerder begrijpen waarom mensen afhaken en bijsturen
- Zodat werk weer werkt! En werkend Nederland floreert.